

Protokoll med bilagor

FS 1/2024

Plats HRFs förbundskansli i Kista

Datum och tid 2024-02-15 kl 11.00-17.00
2024-02-16 kl 8.30-15.30

Närvarande

<i>Ledamöter FS</i>	Ulf Olsson, förbundsordförande	<i>Deltog ej § 16a)</i>
	Eva Blomquist, vice förbundsordförande	
	Jonas Sahlberg, förbundskassör	
	Agneta Österman Lindquist	
	Eivor Johansson	
	Marie-Louise Andersson	<i>Deltog ej §§ 3-7a), 7b)1., 8, 13-15, 17</i>
	Stig-Axel Nilsson	
	Sune Wadenheim	<i>Deltog ej §§ 3-6, 13, 14</i>
	Susanna Ahlström	
<i>Förbundskansliet</i>	Mattias Lundekvam, generalsekreterare	<i>Deltog ej § 16</i>
	Nina Andersson Weaver, sekreterare	
	Olle Quist, föredragande	<i>Deltog §§ 3-6, 7a-b1, 8, 13-15, 17</i>
	Jenny Höglund, föredragande	<i>Deltog §§ 7c),</i>
	Ingvild Falkenhaus, föredragande	<i>Deltog §§ 7d), 10, 11</i>
	Sarah Gühne, föredragande	<i>Deltog §§ 7e), 9</i>
	Ove Johnson, föredragande	<i>Deltog §§ 3-6, 7a-b1, 8, 10, 13-15, 17</i>
<i>Fackklubben</i>	Stefan Andersson	<i>Deltog ej §§ 11</i>
Ej närvarande	Adjungerad från UH	

Protokollet omfattar §§ 3–19

- § 3 Mötets öppnande** Ulf Olsson förklarade mötet öppnat.
- § 4 Fastställande av dagordning** Dagordningen **fastställdes** med tillägget:
§ 15 Förbundsordförandens arvode samt GS ersättning och andra förmåner
- § 5 Val av justerare** **Styrelsen beslutade**
att välja Susanna Ahlström att jämte mötesordföranden justera protokollet.
- § 6 Anmälan av föregående protokoll** **Styrelsen beslutade**
att lägga protokollen för FS 6/2023, FS 6A/2023 och 6B/2023 samt per capsulam-besluten 2024-01-31 och 2024-02-09 till handlingarna.
- § 7 Aktuellt HRF** **a) Generalsekreterarens rapport**
Mattias Lundekvam tillträdde som generalsekreterare 1 januari 2024. Första perioden har fokus lagts på att sätta sig in i den dagliga verksamheten, rutiner och vilka arbetsformer som gäller. Med bakgrund av den pressade situationen på kansliet har verksamhetsplanering för 2024 samt de ekonomiska ramarna för innevarande år och 2025 varit uppe. Det finns ett behov av att arbeta både kortsiktigt och långsiktigt med detta.
Mattias informerade att Hanna Sejlitz tackats av för sin tid på HRF.
Två medarbetare som arbetat med IT-relaterade frågor har gått vidare till andra arbetsplatser efter årsskiftet. Det sker nu en översyn kring behovet för det dagliga IT- och datasupportarbetet för att bedöma hur dessa frågor ska hanteras framgent. Alla akuta frågor kommer att hanteras utifrån en prioritetsbedömning.
Vidare informerades att en ombudsman meddelat att hen avser att gå i pension den 1 november 2024 och att en kommunikatör är tjänstledig 50% i sex månader.
Det pågår just nu aktivt rekryteringsarbete för en samlingsansvarig för TM-verksamheten. Det pågår också diskussioner om eventuella andra rekryteringar där hänsyn måste tas till olika behov och de ekonomiska ramarna.
- b) Ekonomi**
Föredrogs enligt *bilaga § 7 b*).
Utöver rapporten föredrog Jonas Sahlberg en presentation om förbundets ekonomiska utveckling över tid. Det kan konstateras att förbundet har en välskött ekonomi, men att vi står inför stora

utmaningar på grund av minskade intäkter från allmänheten och ökade kostnader. De sista två åren har även pensionskostnaderna ökat markant, något som förmodligen blir bättre under 2024.

Det fördes en diskussion om vikten av att organisationen informeras om situationen och vilka åtgärder som är aktuella. Framförallt är det viktigt att understryka att vi inte har samma kapacitet som tidigare sett till bemanning och verksamhetsresurser.

1. Attestordning

På FS 5A/2023 fattade förbundsstyrelsen beslut om en tillfällig förändring i HRFs attestordning i de delar som avser vem som attesterar förbundsordförandens samt generalsekreterarens utlägg och ersättningar. Med bakgrund av att Ulf Olsson tillträtt som förbundsordförande och Mattias Lundekvam som ordinarie generalsekreterare från och med årsskiftet föreslås att HRFs styrdokument "HRFs Attestordning" återgår till den ordning som gällt tidigare.

Styrelsen beslutade

att återgå till den attestordning som gällt tidigare:

Generalsekreterarens personliga kostnader attesteras av Förbundsordföranden. Förbundsordförandens kostnader attesteras av Förbundskassör. Generalsekreteraren attesterar övriga förbundsstyrelsens ledamöter.

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

c) Marknad och engagemang

Föredrogs enligt *bilaga § 7 c*).

d) Politik, opinion och kunskap

Föredrogs enligt *bilaga § 7 d*).

e) Organisation

Föredrogs enligt *bilaga § 7 e*).

§ 8 Verksamhetsplanering 2024

Mattias Lundekvam informerade att han framöver har en ambition att ha verksamhetsplanering som en fast punkt på förbundsstyrelsens sammanträden. Detta så styrelsen kontinuerligt ska få information om hur planerad (och oplanerad) verksamhet fortlöper.

På förbundsstyrelsens sammanträde i april behöver det föras en diskussion om vad som är särskilt prioriterat i verksamhetsplanen för 2024. Den initiala bedömningen är att det, sett till de resurser som vi har till förfogande, att vi behöver prioritera ned viss verksamhet. Det framfördes att det var viktigt att det tas fram ett beslutsunderlag med som möjliggör prioriteringar och att det blir tydligt vilka konsekvenser besluten innebär.

§ 9 Förbundsmöten 2024

Enligt HRFs stadgar ska förbundsmötet vara förbundsstyrelsens samrådsorgan. Förbundsstyrelsen ska på vårens möte, med undantag av de år som vi anordnar kongress, delge förbundsmötet årsredovisning över det gångna verksamhetsåret. På höstens möte ska ett samråd om styrelsens förslag till verksamhetsplan och budget för kommande år ske.

Det föreslås att förbundsmötena, förutom de stadgeenliga punkterna, under 2024 ska ha som fokus att förankra, diskutera och inhämta synpunkter till förbundsstyrelsens förslag till kongressen 2025, enligt följande uppdelning:

FM 1, 1-2 juni

Förutom att redogöra för årsredovisningen för 2023 ska utrymme beredas för att förankra förbundsstyrelsens tankegångar kring de förslag som ska läggas fram till kongressen

FM 2, 23-24 november

Förutom att samråda kring verksamhetsplan för 2025 ska utrymme beredas för att diskutera de förslag som förbundsstyrelsen skickat ut under oktober månad.

Styrelsen beslutade

att anta förslag till inriktning för förbundsmöten 2024.

§ 10 Kongressen

Förbundsstyrelsen behöver ta ställning till vilka budgetramar som ska gälla för kongressen 2025. Detta för att förbundskansliet ska kunna gå vidare med att ta fram ett förslag kongressanläggning samt övrigt upplägg för kongressdagarna.

Inför kongressen 2025 ska förbundsstyrelsen arbeta fram förslag till prioriterade områden (eller motsvarande) samt förslag till medlemsavgift för perioden 2026-2029. Det kan också finnas skäl till att göra förändringar i HRFs andra styrdokument som vision, stadgar, värdegrund, organisationsprogram och intressepolitiskt program. Det finns möjlighet att lägga fram andra förslag.

Förbundsstyrelsen förde en diskussion om vilka arbetsgrupper som skulle tillsättas och arbetsprocessen för detta.

Styrelsen beslutade

att kongressen 2025 ska hållas fysiskt.

att endast ersättning för förlorad arbetsinkomst ska utgå till föreningarnas ombud och distriktens representanter, inte traktamenten eller mötesarvoden.

att föreningarnas ombud och distriktens representanter ska betala en deltagaravgift på 3 000 kr per person som inkluderar resa, logi och måltider enligt programmet.

att eventuella observatörer betalar sin faktiska kostnad och ingen förlorad arbetsinkomst betalas ut.

att godkänna riktmärket om totalt maxkostnad för kongressen på 4 000 000 kronor exklusive arvoden för förtroendevalda på förbunds nivå.

§ 11 Ansvarig utgivare och policy för Auris

Ansvarig utgivare är i dag Hanna Sejlitz, som avslutade sin anställning på HRF den 4 februari 2024, varför förbundsstyrelsen nu behöver besluta om ny ansvarig utgivare. Förslaget är att utse Auris redaktör, Stefan Andersson, till ansvarig utgivare.

I december 2017 antog förbundsstyrelsen en policy för tidningen Auris. Som en följd av att förbundsstyrelsen utser ny ansvarig utgivare behöver policyn revideras.

Styrelsen beslutade

att utse Auris redaktör, Stefan Andersson, till ansvarig utgivare för Auris från och med den 1 mars 2024.

att anta reviderad policy för Auris, *bilaga § 11*.

att förklara besluten omedelbart justerade.

§ 12 HRFs representation

En lista på HRFs interna och externa representation gicks igenom.

- Mattias Lundekvam har varit valberedare för Svenska Audiologiska Sällskapet (SAS). Han ställer inte upp för omval.
- Agneta Österman Lindquist har varit adjungerad i Unga Hörselskadades (UH) styrelse. Hon önskar lämna det uppdraget.
- Thomas Lindberg har varit ledamot i Jan-Peter Strömngrens kulturfond. Han önskar lämna det uppdraget.

Styrelsen beslutade

att nominera Ulf Olsson som representant i valberedningen för Svenska Audiologiska Sällskapet (SAS).

att utse Eva Blomquist som HRFs adjungerade i Unga Hörselskadades styrelse.

att utse Linnea Bergling till ny ledamot i Jan-Peter Strömgrens kulturfond.

§ 13 Val till HRFs stiftelser

Enligt stiftelsernas stadgar ska förbundsstyrelsen för varje år välja ledamöter och suppleanter till de stiftelser som är anknutna till HRF. Det handlar om Stiftelsen Hörselskadades Riksförbunds Arvs- och gåvofond, Stiftelsen Elisabeth och Jacobus Machielses fond samt Stiftelsen Hörselskadades Riksförbunds Understödsfond.

Styrelsen för Stiftelsen Hörselskadades Riksförbunds Arvs- och gåvofond ska bestå av ordförande och två ordinarie ledamöter. Ordföranden samt minst en ledamot ska komma från HRFs förbundsstyrelse. Styrelsen för Stiftelsen Elisabeth och Jacobus Machielses fond samt styrelsen för Stiftelsen Hörselskadades Riksförbunds Understödsfond ska bestå av fem ledamöter. HRFs förbundsordförande och förbundskassör ska ingå i styrelsen med samma funktioner som i HRFs förbundsstyrelse. Generalsekreteraren på förbundskansliet är sekreterare för stiftelserna och har yttranderätt.

Styrelsen beslutade

att för Stiftelsen Hörselskadades Riksförbunds Arvs- och gåvofond välja Ulf Olsson till ordförande, Jonas Sahlberg till kassör och Bengt-Erik Jansson till ledamot samt Monika Steorn och Carola Hedmark till suppleanter.

att för Stiftelsen Elisabeth och Jacobus Machielses fond välja Ulf Olsson till ordförande, Jonas Sahlberg till kassör samt Bengt-Erik Jansson, Monika Steorn och Carola Hedmark till ledamöter.

att för Stiftelsen Hörselskadades Riksförbunds Understödsfond välja Ulf Olsson till ordförande, Jonas Sahlberg till kassör samt Bengt-Erik Jansson, Monika Steorn och Carola Hedmark till ledamöter.

§ 14 Ägarrepresentanter årsstämmor HRFs bolag

Ägarrepresentanter, som väljs årligen, på årsstämmorna 2024 för HRFs bolag Forskningsinstitutet Hörselbron och HRF Hörteknik behöver utses. Två ledamöter från förbundsstyrelsen deltar med 60 respektive 40 procent av rösterna på respektive bolags årsstämma.

Styrelsen beslutade

att utse förbundsstyrelseledamöter Eva Blomquist med 60 % av rösterna och Sune Wadenheim med 40 % av rösterna som ägarrepresentanter för HRF vid Forskningsinstitutet Hörselbrons årsstämma.

att utse förbundsstyrelseledamot Stig-Axel Nilsson med 60% av rösterna och förbundsordförande Ulf Olsson med 40 % av rösterna som ägarrepresentanter för HRF vid HRF Hörtekniks årsstämma.

§ 15 Arvode Hörselbrons ordförande

Arvoden till de ledamöter som är engagerade i styrelserna för HRFs två bolag, HRF Hörteknik och Hörselbron regleras av de arvodes- och ersättningsreglemente som är beslutat av kongressen och gäller för samtliga förtroendevalda i HRF.

Hörselbron har sedan några år tillbaka en ordförande som inte är kopplad till HRFs förbundsstyrelse. För uppdraget erhåller ordföranden för närvarande ett arvode om 1 200 kronor i månaden.

Bolagets ägare, Hörselskadades Riksförbund, beslutar om arvodet till extern ordförande. Arvodet betalas ut av Hörselbron och belastar dess ekonomi.

Styrelsen beslutade

att ägarrepresentanterna på Hörselbrons årsstämma får uppdraget att förhandla om arvodet för Hörselbrons ordförande samt att lägga fram ett förslag till årsstämman.

att utgångspunkten för förhandlingen ska vara att arvodet ska ligga i linje med nuvarande med möjlighet till viss justering sett till inflationen.

§ 16 Förbundsordförandens arvode samt GS ersättning och andra förmåner

a) Förbundsordförandens arvode

Sune Wadenheim redogjorde för förhandlingen med Ulf Olsson om arvode. Parterna är överens om att tjänstgöringen ligger på cirka 50% och det blir ingen heltidsarvodering som kongressen beslutat att det bör vara. Arvodet om 27 000 kr/månad gäller från 2024-01-01.

Mattias Lundekvam och Ulf Olsson var ej närvarande.

b) GS ersättning och andra förmåner

Förbundsstyrelsens utsedda arbetsgrupp bestående av Jonas Sahlberg (sammankallande), Marie-Louise Andersson och Sune Wadenheim, har fört förhandlingar med Mattias Lundekvam om anställningsavtal och övriga villkor. Förhandlingen är avslutad och parterna är överens.

Enligt Giva Sveriges kvalitetskod ska förbundsstyrelsen besluta om generalsekreterarens lön och annan ersättning inklusive pensionsvillkor. Förbundsstyrelsen har därför att fastställa avtalet som arbetsgruppen förhandlat.

Mattias Lundekvam var ej närvarande.

Styrelsen beslutade

att fastställa Mattias Lundekvams lön till 70 000 kronor/månad. Lön för övertidsarbete utgår inte.

att fastställa Mattias Lundekvams semesterdagar till 30 dagar per år vid fullt intjänande.

att fastställa att Mattias Lundekvam erhåller pension och försäkring enligt vid var tid gällande kollektivavtalad pensionslösning i Industrins och handelns tilläggspension jämte premiebestämd ITP 1 Ålderspension, inklusive TFA och TGL.

att punkten förklaras omedelbart justerad.

§ 17 Rapporter

a) Förbundsordförandens rapporter

Ulf Olsson informerade att han just nu fokuserar på att sätta sig in i ordföranderollen. Det innebär många interna möten med generalsekreteraren och andra på förbundskansliet.

b) Ledamöternas rapporter

Susanna Ahlström informerade att hon deltagit på 2024 års Funkisriksdag som anordnas av riksdagens tvärpolitiska nätverk för funktionshinderspolitiska frågor. I år var temat arbetsmarknaden, hur den ser ut och hur den borde se ut.

c) UH:s rapporter

UH deltog inte på mötet och hade inte inkommit med någon skriftlig rapport.

d) Förbundsordförandens delegationer

Rapporteras på kommande möte.

e) Generalsekreterarens delegationer

Rapporteras på kommande möte.

§ 18 Övriga frågor

Inga övriga frågor.

§ 19 Avslutning

Ulf Olsson avslutade mötet.

Vid protokollet

Nina Andersson Weaver

Justeras

Ulf Olsson

Susanna Ahlström (16 apr. 2024 20:18 GMT+2)
Susanna Ahlström

Ekonomisk rapport

Innehåll

Ekonomisk rapport	1
Statsbidraget	1
Insamlingsverksamheten	2
Preliminärt bokslut.....	2
Jämförelse med budgetmodellen	4
Personalkostnader	6
Sammanfattning.....	7

Den ekonomiska rapporten berör statsbidraget, allmänhetens bidrag och preliminärt bokslut. Det preliminära resultatet för 2023 är bättre än den prognos som delgetts styrelsen under hösten. Det är ett fortsatt ekonomiskt pressat läge.

Statsbidraget

Beslut om statsbidrag för HRF

År	2024	2023	2022	2021	2020
Beslut	7 667 374	7 690 779	8 125 203	8 088 158	8 378 968
Budget	7 700 000	8 000 000	8 000 000	8 200 000	8 200 000
Beslut i % av budget	99,57 %	96,13 %	101,56 %	98,63 %	102,17%

Kommentar: Ansökan inför kommande års statsbidrag som görs i mitten av året och baseras på antal medlemmar och antal lokala/regionala föreningar per 31/12 året innan ansökansår. Det innebär att beslutet om anslag för 2024, baseras på antal medlemmar och föreningar per 31/12 2022.

HRF får inte samarbetsmedel, då organisationen inte är medlem i Lika Unika eller Funktionsrätt.

År	2024	2023	2022	2021	2020
Statens totala anslag till handikapporganisationer	188 742 000	188 742 000	188 742 000	188 742 000	188 742 000
HRFs andel i % av totala anslaget	4,06 %	4,07 %	4,30%	4,28%	4,43 %

Insamlingsverksamheten

Det var ett tufft år för vår insamlingsverksamhet. Ett bra avslut på året gjorde att intäkterna blev bättre än prognos.

Insamlingsrapport							
Period Jan - Dec							
Allmänhetens bidrag	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
TM spontana gåvor	23 193 157	24 295 183	27 884 649	31 796 221	32 558 500	33 702 413	36 531 055
Månadsgivare	8 305 390	6 975 265	6 548 515	5 523 140	4 478 706	4 124 011	3 981 533
Arv	4 737 586	1 896 282	1 286 392	1 012 240	3 284 397	3 604 120	6 013 672
Minnesgåvor	695 777	512 441	564 962	682 113	1 404 307	224 152	524 198
Insamlingsutveckling	1 591 706	955 451	101 468	124 453	102 242	59 250	65 000
Föreningsgåvor	675 088	200 000	495 945	100 000	1 200 000	654 000	500 000
Totalt	39 198 704	34 834 622	36 881 932	39 238 167	43 028 151	42 367 946	47 615 457

TM spontana gåvor/Månadsgivande och insamlingsutveckling blev 33 089 (32 225).

En viktig bidragande orsak till ökad insamling var de stora arv som HRF erhöll under 2023. Totalt blev det 4 727 (1 896).

Antal månadsgivare vid årsskiftet var 8 248 som gav 774 tkr /månad.

Preliminärt bokslut

Preliminärt bokslut visar ett resultat på minus 7 156 tkr. Utifrån förutsättningarna, och osäkerheten under 2023, så är det ett bättre resultat än förväntat. Det blev betydligt lugnare i slutet av november och i december än vad bedömningen var. I budgetuppföljningen kan man se några effekter.

Den preliminära årsredovisningens resultaträkning ser ut enligt följande. Gul markerat är utfall.

Prognosen är från 31 oktober och var med på FS decembermöte.

Årsredovisning (Tkr)			
Funktionsindelad			
	Budget	Utfall	Prog
Belopp i tkr	2023		
Verksamhetsintäkter			
Medlemsavgifter	2 000	1 772	1 850
Gåvor	38 950	39 199	38 565
Bidrag	10 461	9 445	9 532
Fonder	2 500	2 714	2 400
Övriga intäkter	1 760	2 358	1 500
Summa verksamhetsintäkter	55 671	55 488	53 847
Verksamhetskostnader			
Ändamål	- 29 846	- 33 788	- 34 417
Insamling	- 11 408	- 10 667	- 11 419
Medlem	- 10 435	- 11 926	- 12 057
Administration	- 6 933	- 7 029	- 7 181
Summa verksamhetskostnader	- 58 621	- 63 410	- 65 074
Verksamhetsresultat	- 2 950	- 7 922	- 11 227
Resultat från finansiella poster			
Ränteintäkter och liknande resultatposter	750	766	750
Resultat efter finansiella poster	- 2 200	- 7 156	- 10 477
Årets resultat	- 2 200	- 7 156	- 10 477

Intäkterna visar att:

- Medlemsavgifter är lägre än prognos.
- Gåvor är bättre än prognos.
- Bidrag är något lägre än prognos (inkluderar arvsfondsprojekten). Det kan bli en marginell justering av detta.
- Fonder gav ett bättre resultat än prognos.
- Övriga intäkter gav bättre än prognos (lönebidrag, administrativa intäkter från UH och RTT, bingolotter mm).
- Totalt ser intäkterna ut att vara 1 641 tkr bättre än prognos.

För **kostnaderna** är

- Ändamål lägre än prognos
- Insamlingskostnader är lägre än prognos.
- Medlem är i princip i linje med prognos.
- Administrationen är också i princip i linje med prognos.
- Totalt ser kostnaderna ut att bli 1 664 tkr lägre än prognos.

Det blev sammantaget den positiva effekten att intäkterna blev större än prognos, och kostnaderna blev mindre än prognos.

Jämförelse med budgetmodellen

I tabellen nedan visar avvikelser i utfall mot prognos. Prognosen är från 31 oktober, och var med på FS decembermöte.

Alla belopp presenteras i TKR

Budget 2023

	Budget 2023	Utfall	Prognos (2023)	Avvikelse
Intäkter				
Medlemsavgifter	2 000	1 772	1 850 -	78
Statsbidrag	8 000	7 691	7 700 -	9
Allmänhetens bidrag	38 950	39 199	38 565	634
TM	27 300	23 193	23 000	193
Månadsgivare	6 500	8 305	8 175	130
Insamlingsutveckling, nya kanaler	1 800	1 592	1 350	242
Minnesgåvor	700	696	700 -	4
Arv	2 500	4 738	4 700	38
Föreningsgåvor	100	675	640	35
Auris/fb/mm	50	-	-	-
Fonder	2 000	2 314	2 000	314
SVCR	500	400	400	-
Auris	640	416	380	36
Verksamhet	300	225	200	25
Övrigt	700	1 237	800	437
Utdelningar/reavinster	750	766	750	16
NHS, Administrationsintäkter	120	120	120	-
Kurs hörselskadekunskap	-	-	-	-
Summa intäkter	53 960	54 140	52 765	1 375
Kostnader	Budget	Utfall	Prognos	Avvikelse
Tillsammans växer vi	7 860	8 641	8 942	302
Ett hållbart, hörselsmart arbetsliv	3 817	4 274	4 673	399
Hörselvård att lita på	4 297	4 880	5 323	443
Textat, hörbart, demokratiskt	3 817	4 274	4 673	399
Vår demokrati	6 868	6 581	7 639	1 058
Kommunikation	7 104	6 836	7 719	884
Hållbar ekonomi	16 780	18 457	16 762 -	1 695
Administration	6 549	7 560	7 518 -	41
Summa kostnader	57 090	61 503	63 250	1 747
Projekt intäkter	2 461	2 115	1 832	1832
Projekt kostnader	2 461	1 907	1 832	1 832
Resultat Projekt	-	207	207	207
Årets resultat	-	3 130	-	7 363
Årets resultat inkl Projekt	-	3 130	-	7 156
Projektreducering	930	-	-	-
Eget Kapital	2200	-	-	-
Summa totalt	-	-	7 363	-
			10 485	3 122

Större avvikelser är:

Allmänhetens bidrag kommenterades under insamlingsverksamheten.

Övriga intäkter blev betydligt högre än budget. Övriga intäkter består utav lönebidrag, administrativa intäkter från UH och RTT. Vidare anslag från Folkspel och diverse övrigt.

Flertal verksamheter kom inte upp i budgeterade kostnader.

Det är en avvikelse på vår demokrati. Här är det flera bäckar små effekt. Bland annat blev det färre som sökte om gåvor, från en stiftelse. Vidare var det inga resor utomlands inom den internationella verksamheten. Över lag blev kostnaderna för de flesta poster lägre än prognos. Utfallet ligger i närheten av budget för 2023 för Vår demokrati.

För posten Hållbar ekonomi blev det högre kostnader, och det är helt relaterat till pensionseffekterna. Dessa effekter är för övrigt utspridda över alla kostnadsområden.

Kostnaderna, före projekt, visar ett utfall på 61 503 tkr, och prognosen var 63 250 tkr. Totalt sett var utfallet med kostnaderna 1 747 tkr lägre än prognos.

Sammantaget med hänsyn till projekten, visar det preliminära resultatet ett utfall på minus 7 156 tkr. Prognosen var satt till minus 10 278 tkr. Utfallet är 3 122 tkr lägre än prognos.

Personalkostnader

Det finns anledning att redovisa effekten av pensionskostnaderna. De tre senaste årens personalkostnader (inkluderar samtliga, dvs kansli, insamling, projekt och arvodister) ser ut enligt nedan.

	2023-12-31	2022-12-31	2021-12-31
Total Sammanställning			
Lönekostnader	21 754 507	21 710 460	21 480 863
Skatt & Sociala kst.	6 498 813	6 280 021	6 126 106
Sem.skulder/Komp	172 357 -	113 526 -	8 603
Övriga personalkst.	561 758	650 945	1 018 834
Pensionskostnad	10 283 241	4 223 785	1 897 289
Summa totalt	39 270 675	32 751 685	30 514 488

Det är tydligt hur effekten med pensionskostnaderna slår. Från 1,9 miljoner år 2021 till 10,2 miljoner år 2023. Vi fick varningssignaler under 2022 och påbörjade diskussioner om vad som var möjligt att göra. Beslutet att lämna den gamla lösningen, som togs under 2023, kan innebära att pensionskostnaderna minskar på längre sikt.

Sammanfattning

Det var ett besvärligt år 2023. Det var en pressad situation inför året, baserat på ekonomiskt läge. Under året var det extra ordinära kostnader för pensionerna. Totalt var pensionskostnaderna drygt 10,2 miljoner.

Det preliminära resultatet för 2023 visar ett utfall på minus 7 156 tkr. Prognosen var satt till minus 10 278 tkr. Utfallet är 3 122 tkr lägre än prognos. Det är trots det bättre resultatet än beräknat, ett fortsatt ekonomiskt pressat läge.

Rapport – marknad och engagemang

Medlemsrekrytering i samband med webinarier

Vi testar ett nytt sätt att rekrytera medlemmar genom att nyttja vårens webinarier som är öppna för alla. Genom en kedja av aktiviteter hoppas vi kunna få in nya medlemmar till HRF.

1. Annonser

Under våren går vi ut med digitala annonser för att attrahera externa personer till vårens webinarier. Kanalerna är främst LinkedIn och Facebook men vi testar även att gå i PROs nyhetsbrev samt Hyresgästföreningens nyhetsbrev.

2. Erbjudande

Vi går ut med ett erbjudande via mejl med budskap om att bli medlem nu och få tre månader på köpet till nya deltagare. I mejlet lyfter vi även resterande medlemsförmåner.

3. Telefonsamtal

De som inte blivit medlemmar inom en vecka ringer vi upp för att ställa frågan direkt via telefon och erbjuda hjälp med registrering samt ev. svara på frågor.

Utveckling i CRM

Utträdesdatum

När vi avslutat medlemmar månadsvis har utträdesdatum tidigare satts till ”betalt t.o.m.”, men när det värdet inte funnits så har det satts till registreringsdatum. Detta har orsakat problem för oss när en medlem inte betalt på ett tag och fått fler påminnelser. Då syns det inte i tex. RMS att den avslutats denna månad utan kan hamna rätt långt bak. Och så blir det extra knasigt i statistiken speciellt vid årsskiftet. Nu gör vi en justering så att utträdesdatum i stället sätts till det datum personen avregistrerats.

Sms

Vi tecknar nu avtal med en SMS-leverantör så att vi kan skicka sms direkt från CRM. Huruvida vi ska använda tjänsten för påminnelser och aviseringar är ännu inte utrett. Just nu är tanken att sätta upp automatiska flöden så att exempelvis nya givare och månadsgivare kan få ett tack via sms.

Insamling 2023 – summering i siffror

Månadsgivare

Totalt antal månadsgivare: 8248 (per 31 december)

Nya månadsgivare: 1546 st

Avhopp: 551 st (6,5%)

Livslängd i snitt: 7,7 år

Snittgåva månadsgivare: cirka 92 kr (snittgåva nya månadsgivare: 96,88kr)

”Life time value”: 8778 kr

Kommentar: Nyrekryteringen av månadsgivare är betydligt högre än avhoppet. Livslängden är fortsatt hög (fem år kan anses som ett bra referensvärde).

Gåvor generellt

Antal givare i CRM: 180 000

Antal som riskerar att rensas bort vid GDPR-körning: 40 000

Totalt antal givare under året: 65 000 (ex. månadsgivare)

25 000 av de som gav under 2022 gav inte under 2023

Totalt antal nya givare: 11 558

Snittgåva TM: 275 kr

Snittgåva brev: 180 kr

Kommentar: Inlödet av nya givare är betydligt lägre än antalet vi tappar. Detta är ett konkret exempel på vad som händer inom insamlingen just nu.

På gång i verksamheten

Insamlingsbrev under våren

Under året görs en stor satsning på insamlingsbrev då resultaten under 2023 varit så goda. Tanken är att bearbeta hela givarregistret för gåvor och månadsgivande via brev. Under våren går ett och samma brev ut under två-tre omgångar; februari, mars och maj. Brevet lyfter temat ”barn och föräldrar”.

Månadsgivarkampanj

Under februari testar vi kampanjen ”Skicka in ditt medgivande inom en vecka, få en miljökasse” för att se om antalet personer som tackat ja i till månadsgivande i telefon i större utsträckning skickar in sina medgivandeblanketter.

Vad sa-loppet

6 maj startar Vad sa-loppet 2024 och planeringen är i full gång. Det stora målet i år är att aktivera fler medlemmar och deras nätverk. Vi vill också dubbla intäkterna och antalet deltagare. Ett annat viktigt fokus för kampanjen är att förtydliga och förenkla själva konceptet vilket kommer märkas både på webben och i kommunikationen.

Årets tagline är ”Vad sa-loppet – så att Sverige hörs bättre”. Det är en förändring sedan 2023 då tagline var ”- ett roligt lopp på fullt allvar”. Tanken är att förändringen ger en tydligare bild av vad Vad sa-loppet är.

Vi går också ifrån lag och lagtävlingar. I stället arrangerar vi lopp. En förening eller privatperson kan arrangera ett eget lopp och varje lopp får en egen sida där deltagare kan anmäla sig. Topplistan blir ett kalendarium, men hur mycket varje lopp samlat in kommer fortfarande att synas tydligt. Vi försöker också förenkla anmälan på plats.

I början på mars är förändringar på kampanjwebben klara. Dessutom ska vi ta fram nya bilder, annonser och annat innehåll. I början på april kommer det gå att anmäla sig till olika lopp.

Aktuellt inom Politik, opinion & kunskap

INTRESSEPOLITIK:

Beslut om hörselcheckar i Region Uppsala kan rivas upp

Strax före jul beslutade Vårdstyrelsen i Region Uppsala att påbörja processen för att införa ett Fritt val-system med hörselcheckar, av ungefär samma modell som i Region Skåne. Även regionens egen audionommottagning ska ingå i LOV grundläggande hörselrehabilitering, med ersättas enligt samma ersättningsmodell som de privata mottagningarna.

Men nu kan beslutet om hörselcheckar vara på väg att rivas upp. Centerpartiet har valt att hoppa av det borgerliga samarbetet, och det innebär att Region Uppsala byter styre, från borgerlig minoritet med stöd av Sverigedemokraterna till rödgrön majoritet. Den nya majoriteten – S, V, C och MP – formeras formellt på regionfullmäktige den 14 februari.

Eftersom S, V och MP röstade nej och reserverade sig när Vårdstyrelsen fattade beslut i december finns det nu stort hopp om att Fritt val-planerna skrotas. HRF-distriktet i Uppsala län och förbundet är i kontakt med den nya majoriteten och ett möte planeras inom kort.

Syftet med att införa hörselcheckar var att korta köerna. De styrande partierna uppgav att de ville göra det mer attraktivt för hörselvårdsföretag att bedriva verksamhet i regionen, bland annat genom att möjliggöra privat försäljning av hörapparater till regionens patienter.

Förslaget lades fram utan föregående dialog med HRF-distriktet, som in i det sista försökte stoppa beslutet, i samarbete med förbundet, genom uttalanden i media, en [skrivelse till ledamöterna i Vårdstyrelsen](#) och andra politikerkontakter. Men utan framgång.

Ny bok om vårdvalet sätter ljuset på Fritt val

I slutet av januari släpptes reportageboken *Du sköna nya vård* av DN-journalisten Anna Gustafsson. Ett kapitel i boken ägnas åt Fritt val inom hörselvården i Stockholm och Skåne: ”Du måste ha hört fel – när audionomerna blev försäljare”. Reportaget bygger till stor del på HRFs undersökningar och rapporter samt intervjuer med företrädare för HRF, framför allt Mattias Lundekvam, Agneta Österman Lindquist och Inga Hägerbring. Även audionomer, hörselföretag samt både aktiva och tidigare politiker kommenterar.

Anna Gustafsson lyfter fram absurditeten i Fritt val-systemet, etiska dilemman och hur hörselskadade drabbas. Problemen med de så kallade valfrihetsreformerna ställs på sin spets inom detta område, och det är förmodligen därför flera recensioner särskilt nämner kapitlet om hörselvården (se ”HRF i media”).

Boken har i huvudsak fått ett positivt mottagande av recensenter och debattörer. Undantaget är den marknadsliberala tankesmedjan Timbro, som publicerade en kritisk essä, full av faktafel och missvisande påståenden om både HRF och Hörselbron.

På boksläpp: Anna Gustafsson med Agneta Österman Lindquist och Inga Hägerbring.

Nu lanserar TV4 autotextning av direktsända program

Den 5 februari sjösatte TV4 en teknisk lösning för autotextning av direktsända program på TV4 Play. Det ska först testas i liten skala, på några få program, men målsättningen är att snabbt utöka så att alla direktsändningar på TV4 Play autotextas.

Första programmet med autotextning blir det populära magasinprogrammet ”Efter fem”, som har saknat text sedan i somras, till många hörselskadade tittares förtvivlan.

Det var i augusti 2023 som TV4 slutade texta flera direktsända program, inklusive en del nyhetssändningar, sedan företaget fått stora ekonomiska problem. Många hörselskadade reagerade starkt i sociala medier och i mejl till HRF.

Under hösten och vintern har vi haft upprepade kontakter med TV4, som på uppmaning av HRF har arbetat med att utveckla funktioner för autotextning.

Denna möjlighet kommer nu endast att finnas på TV4 Play och TV4 har inga planer på att erbjuda sådan textning på andra plattformar.

TV4s sändningstillstånd stipulerar att tv-bolaget måste direkttexta minst 60 procent av det direktsända utbudet. Neddragningarna av textningen innebär att bolaget löper risk att missa tillgänglighetsmålen, vilket kan göra det frestande att lansera autotextlösningen innan den uppfyller rimliga kvalitetskrav. För HRFs del är det därför viktigt att bevaka frågan, och säkerställa att det som erbjuds är väl fungerande textning.

Viktigt framsteg i teleslingafrågan

I slutet på januari hade HRF möte med Boverket, om deras förslag på förenklade byggregler och planerna på att lyfta bort kravet på teleslinga.

Vid kontakter med handläggare inför mötet framkom att Boverket efter remissvar från bland annat HRF insett att den föreslagna ändringen av byggreglerna skulle innebära försämrad tillgänglighet för hörselskadade. Just på detta område ville Boverket skriva om och tydliggöra, men utan att ange teleslinga eller någon annan konkret teknisk lösning.

Vid mötet presenterade Boverkets representanter ett nytt textförslag, som tar upp "system för ljudöverföring" samt att syftet med detta är "tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt hörsel". Detta innebär en stor förbättring jämfört med det tidigare förslaget, där inget av detta nämndes.

Boverket är också öppna för att ändra beskrivningen av vilken information som ska vara tillgänglig, från "nödvändig information" till den betydligt bredare formuleringen "betydelsefull information".

Det behövs dock ytterligare dialog med Boverket kring tydliggörande av begrepp och definitioner.

HRF förordar ökad statlig styrning av hälso- och sjukvården

I början på året skickade HRF in synpunkter till Vårdansvarskommittén, som hade bjudit in till en så kallad "öppen konsultation" om helt eller delvis förstatligande av hälso- och sjukvården.

Förbundsstyrelsen diskuterade frågan i december och kom då fram till att det viktigaste inte är själva huvudmannaskapet, men att det behövs ökad statlig styrning av hörselvården.

I [skrivelsen till Vårdansvarskommittén](#) framförs att HRF förordar ökad statlig styrning, för att komma till rätta med den "anarki" och det godtycke som har präglat regionalpolitiska beslut om hörselvården. Det är nödvändigt för att få bort dagens stora regionala skillnader och skapa förutsättningar för vård på lika villkor för hela befolkningen.

Vi konstaterar att hörselvård är ett av de områden inom hälso- och sjukvården där det i dag finns mycket stora och omotiverade skillnader mellan olika regioner, vad gäller vårdavgifter, vårdorganisation och tillgång till rehabiliteringsinsatser, hjälpmedel och audiologiska kompetenser. Att Sveriges 1,5 miljoner hörselskadade på detta sätt behandlas olika i olika delar av landet får allvarliga konsekvenser för såväl individ som samhälle. Det är därför viktigt att staten sätter tydliga ramar och regelverk, som säkerställer likvärdig, kunskapsbaserad vård av god kvalitet i hela landet.

HRF anser att ökad statlig styrning skulle skapa förutsättningar för bland annat:

- Enhetliga avgiftssystem och avgiftsnivåer i olika delar av landet.
- Tydliga, gemensamma krav på hörselrehabiliteringens innehåll och kvalitet.
- Nationell upphandling av hörapparater och andra hörhjälpmedel.
- Nationell samordning av kompetensförsörjningen, bland annat i samarbete med högskola/universitet.
- Samarbete kring digitalisering, för att öka tillgängligheten och effektivisera resursanvändningen – bland annat genom att utveckla internetbehandling och distansrehabilitering som komplement till vårdbesök.

Tips till LO om hörselskadades arbetsmiljöfrågor

LO är i färd med att ta fram en facklig arbetsmiljöstrategi, men har begränsade kunskaper om hörselskadades arbetsmiljö. Det framkom när representanter för HRF och andra funktionshinderorganisationer träffade arbetsmiljöutredare på LO i slutet av november.

I januari följde HRF därför upp denna kontakt med skriftlig information om hörselskadades situation och behov i arbetslivet samt tips om hur LO kan bidra till ett hållbart, hörselsmart arbetsliv, med bättre förutsättningar för arbetstagare med hörselskada. Vi hoppas på fortsatt dialog med LO kring dessa frågor.

Tydligare krav på Arbetsförmedlingen om funktionshinderfrågor

Nu får Arbetsförmedlingen skarpa direktiv från regeringen när det gäller funktionshinderfrågor. Det sker efter påtryckningar från HRF och andra funktionshinderorganisationer.

Det är i regeringens regleringsbrev för 2024 för Arbetsförmedlingen som funktionshinderfrågor för första gången finns med. Regleringsbrev är den årliga skrivelse som regeringen skickar till statliga myndigheter med direktiv om vilka frågor de ska prioritera under det kommande verksamhetsåret.

För hörselskadade är det särskilt viktigt att Arbetsförmedlingen nu får direktiv att väsentligt korta den tid det tar att som inskriven på Arbetsförmedlingen få en så kallad "funktionshinderkod". En sådan kod är en förutsättning för olika former av konkret stöd, till exempel arbetshjälpmedel eller arbetslivsinriktad rehabilitering. Tiden för att få en kodning uppgår i dag till ungefär ett år, vilket får allvarliga konsekvenser för individen. HRF och andra funktionshinderorganisationer har därför under lång tid krävt att Arbetsförmedlingen vidtar åtgärder för att korta handläggningstiden.

Fråga om funktionsnedsättning vid digital inskrivning på Arbetsförmedlingen

Strax före jul aviserade Arbetsförmedlingen att de lagt till en obligatorisk fråga om funktionsnedsättning i det digitala formulär arbetsökande fyller i vid inskrivning på arbetsförmedlingen. Syftet är att snabbt fånga upp behov hos arbetsökande med funktionsnedsättning, inför ett första planeringssamtal med handläggare.

Det här är ett steg i rätt riktning, anser HRF, men flera frågor återstår. Vid ett möte med Arbetsförmedlingen diskuterades bland annat hur frågor som berör tolkbehov och telefonkontakt på lämpligt sätt formuleras i samband med inskrivningsprocessen. Vi kommer ha fortsatt kontakt med Arbetsförmedlingen kring detta.

KUNSKAP/UPPLYSNING:**Förtydligande av namn på utbildning i hörselkunskap**

Vi har haft möte med Synskadades Riksförbund (SRF) och Iris förvaltning om våra respektive utbildningar i syn- och hörselkunskap samt möjligheten att ändra namnet på utbildningen.

Vi har samsyn kring att "Yrkesutbildning i hörselkunskap" kan vara ett bra alternativ, eftersom det som tydliggör att utbildningen riktar sig till en professionell målgrupp. Precis som tidigare är utbildningen tänkt att passa för såväl blivande syn- och hörselinstruktörer som andra yrkesgrupper som möter hörselskadade i sitt arbete.

Projektet "Alla kan texta" går in i ny fas

Arvsfondsprojektet "Alla kan texta" har nu gått in i en ny fas. Samarbetet med företaget Funka avrundas under februari. Samtidigt fortsätter samarbetet med videoproducenten Mattias Skoog, som håller i en serie webinarier om textning under våren.

Det blir sammanlagt 6-8 webinarier, med olika teman och gästexperter samt frågestund med support. Mattias Skoog spelar in videos med handledningar, instruktioner och inspiration, som sedan sprids på webben och i olika sociala kanaler.

OPINION och MEDIA**HRF i media****Om boken "Du sköna nya vård" av Anna Gustafsson:**

- [Bred och djup genomgång av vårdvalet \(Läkartidningen 2024-01-29\)](#)
- [I den sköna nya vården är de sjuka förlorare \(Göran Greider, Dagens Nyheter 2024-02-02\)](#), se även bifogad pdf.
- [Sjukvårdsreportern som glömde patienterna \(Lovisa Lanryd, Timbro 2024-01-30\)](#)

Om hörselcheckar i Region Uppsala:

- [Ska hörselskadade betala för att korta köerna? \(debattartikel, Uppsala Nya Tidning 2024-01-05\)](#)
- [Regionen vill förnya hörselvården – med kritiserat system \(Sveriges Radio P4 Uppsala 2023-01-03\)](#)
- Starka protester från hörselskadade (Uppsala Nya Tidning 2023-12-21), se pdf

IDÉ & KRITIK

” Hans mål blir att försöka vända ett företag som blev något av sin egen framgångs fånge. Mardrömmen är att göra en Nokia och gå från världsetta till helt irrelevant.

Aftonbladets kolumnist **Andreas Cervenka** kommenterar vd-bytet på anrika Hennes & Mauritz och spår tuffa tider för nykomlingen Daniel Ervér.

Sakprosa.

I den sköna nya världen är de sjuka förlorare

Anna Gustafsson har granskat sjukvårdens valfrihetsrevolution. Hon gör det nära och berättande, i ansikts-höjd med hundratals patienter och andra intervjuobjekt. Det går ett stilla raseri genom hennes bok, skriver Göran Greider.

Anna Gustafsson
”Du sköna nya värld. Friska vinnare och sjuka förlorare”

Mondial, 393 sidor

En hörapparat för 14 000 eller 600 kronor? Den som säljer hörapparater föredrar givetvis att kunden betalar 14 000. Och om försäljaren är en legitimerad audionom och säger till den hörselskadade att det dyraste alternativet är mycket bättre, då går affärerna lysande. Om vårdgivaren dessutom ägs av den som tillverkar hörapparaten är det än bättre för affärerna.

Att det finns billigare och likvärdiga offentliga alternativ kan man ju hålla tyst om. Skulle en hörselskadad patient bli förbannad över vilseledande övertalning kan det alltid hävdas att denne inte hörde vad som sades.

Så fullständigt parodiskt – och autentiskt – har det sett ut i region Stockholms alltmer marknadsiserade sjukvård sedan det så kallade vårdvalet och olika valfrihetsreformer infördes 2008. Region Stockholm gick, med stöd av regeringen Reinfeldt, i bräschen för en omvälvning av svensk sjukvård av historiska mått.

Journalisten Anna Gustafsson kom för några år sedan med granskningen ”Konsulterna” (tillsammans med Lisa Röstlund) om alla galenskaperna kring Nya Karolinska. Nu har hon i en mycket ambitiös bok skrivit historien om sjukvårdens valfrihetsrevolution och gjort det på ett sätt ingen tidigare åstadkommit; berättande, i ansikts-höjd med hundratals människor, framför allt i Stockholm men också ute i landet.

DN:s Anna Gustafsson skildrade Karolinska i ”Konsulterna” tillsammans med Lisa Röstlund (2019).

Foto: Lisa Mattisson

Vi får besöka vårdcentraler i utsatta förorter som fick dra ner drastiskt efter systemskiftet, ansvariga politiker som Filippa Reinfeldt eller Göran Häggglund (som dock inte gärna låter sig intervjuas), kritiska forskare och patienter som råkat fruktansvärt illa ut i den nya sköna världen.

Hon anstränger ihjäl sig att höra alla sidor, det här är ingen pamflett, men som bekant finns inte sanningen någonstans i mitten: Den finns, menar hon, hos de sjuka förlorarna.

Den som läser hennes bok inser snabbt att den enskilda fråga som gemene man bryr sig allra mest om – sjukvården – till slut blev ett slags språkfråga: Valfrihet och patientmakt löd de vackert klingande kodorden som, nästan utan konsekvensanalys, sjösatte det stora marknadsexperimentet i svensk vård.

Men som forskare påpekar var det i första hand inte patientens valfrihet det handlade om, utan vårdgivarnas. Alltså privata företagsintressen. Kärnan i det fria vårdvalet var helt

enkelt den fria etableringsrätten, således en genuin avreglering som förvandlade sjukvården till en marknad som fördelar om vårdresurserna från dem med störst behov till dem med mindre behov.

Anna Gustafsson kan extremt tydligt visa att det lett till att det är väldigt tätt med vårdcentraler och barnvårdscentraler i centrala Stockholm, medan det är glest i förorterna. Företagen är rationella och slår upp sina portar där det är lönsamt, där det inte finns så många utarbetade, kroniker och multisjuka eller folk som har svårt med svenska språket. (På nätet kan det vara extra lönsamt, som Kry och andra visat.) Där lönar det sig att bedriva sjukvård.

Ingen överraskning att Gustafsson konstaterar att marknadsieringen av vården liknar det som skedde med skolan och antagligen direkt inspirerades av den skolmarknad som öppnade sina gallerior på nittio-talet.

Sjukvård hör till de mest kom-

plexa ting som existerar i ett modernt samhälle. Behoven kommer exempelvis alltid att vara mycket större än tillgången, vilket borgar för ett konstant missnöje. Läkare, sköterskor och undersköterskor ingår dessutom i tjänsteekonomin. Varuproduktion går att effektivisera utan att det går ut över kvaliteten, men det är svårt att få en äldre, skör patient att ta av sig sina kläder dubbelt så fort när hen besöker läkaren för att besöket ska gå fortare. Av många skäl kommer sjukvården därför alltid att vara underdimensionerad.

I Anna Gustafssons bok kan jag sakna några mer resonerande avsnitt om sådant. Jag skulle tro att den största missuppfattningen folk i allmänhet har är att det är patienterna som konsumerar sjukvård. Det är det inte. Det är läkaren som gör det. Denne avgör vilken behandling en sjuk människa ska ha – och om det finns minsta vinstintresse i systemet leder det till övervård av de lättbehandlade och undervård av de svårbehandlade. Valfrihet är

inte något som upptar tankarna hos den som ligger i en respirator eller hamnat i ambulansen för en infarkt. När vi är riktigt sjuka och svaga – då upphör vi att vara konsumenter.

Än värre är det, påpekar Gustafsson, att det finns en klassisk omvänd hälsolag som säger att vård alltid tenderar att fördelas tvärt emot behovet och ge störst tillgång till dem som minst behöver den, vilket förstärks så snart konkurrens, valfrihet och marknad tillkommer.

Den rätta frågan är: Hur ska sjukvården styras och planeras så att jämlik, solidarisk vård uppnås? När vårdvalet infördes försvann helt enkelt samhällsplaneringen och analyserna av de behov som finns i olika områden; även utbildning av nya läkare kom i kläm.

Nu dras det överallt ned på vården på grund av de dåliga tiderna och en passiv regering. Samtidigt har det kanske skett en viss tillnyktring vad gäller tilltron till marknadslösningar. Även de värsta högerspöken tycker nog det är jobbigt att den fria etableringsrätten omfattar även den välorganiserade brottsligheten. Fritt val av hörselapparater har det nya styret i Stockholm avskaffat, till Hörselskadades riksförbunds jubel.

Men marknadslogiken upphör inte. Med stöd av SD sa Tidöregeringen nej till en skärpning av villkoren för privata sjukförsäkringar. Folk kan också bli häpnadsväckande egoistiska just när det gäller sjukvård. Jag minns den välbeställda man som i Stockholm – Det stora karriärrevet – lovordade privata sjukförsäkringar med orden: Det är jättebra! Du får gå före i köerna! Du som åkt in och ut så mycket i vården borde självklart ta en privat sjukförsäkring! Att då hänvisa till hälsovårdslagens portalparagraf om jämlik vård kändes vanmäktigt.

Det går ett stilla raseri genom Anna Gustafssons bok över att jämlik vård undermineras. I de rikaste områdena i huvudstaden lever en högutbildad person 18 år längre än en lågutbildad i de fattigaste. Men det är de rika som har bäst tillgång till sjukvård.

Göran Greider
kultur@dn.se

Anna Gustafsson är journalist på DN. Hennes bok recenserar därför av Göran Greider, författare och chefredaktör på Dala-Demokraten.

Sigtuna fick ny budget – på andra försöket

SIGTUNA

Sigtuna kommun har till slut fått en budget för nästa år.

Det nya styret i Sigtuna klubbade på andra försöket med stöd av SD igenom den budget som M, KD och Samling för Sigtuna tidigare arbetade fram ihop med L och C.

Budgeten saknar utrymme för större nya satsningar, men de projekt som satts i gång kommer att slutföras.

Bland annat fortsätter arbetet för minskad segregation och satsningar på näringslivsfrågor.

"Vi tar krafttag mot otryggheten för elever och personal på vissa skolor och har avsatt medel till tio konkreta åtgärder. Vi kommer också att upgradera hållbarhetsarbetet", skriver Bengt Hellström, gruppleddare för KD som nu styr kommunen ihop med M, Samling för Sigtuna och SD.

L och S la fram varsitt eget budgetförslag med bland annat mer pengar till förskolor och skolor än den nya majoritetens budget.

Maria Lindblom

Maria.Lindblom@unt.se

Åklagarna vill se hårdare straff för mord – överklagar

MORD

Åklagarna Lina Elfving och Moa Blomqvist överklagar domen för mordet i Hjälstaviken, rapporterar Enköpings-Posten.

Åklagarna vill se strängare straff för Enköpingsflickan och hennes tidigare pojkvän, enligt EP. Fem tonåringar dömdes, men både den 16-åriga flickan och hennes tidigare pojkvännen, en jämnårig pojke från Uppsala, dömdes för medhjälp till mord istället för mord. Enligt åklagarna har flickan och pojken varit tillräckligt delaktiga i mordet för att betraktas som gärningsmän, rapporterar EP.

Den 16-åriga Uppsalapojken har i sin tur också överklagat tingsrättens dom. Han anser inte att det är bevisat att han gjort sig skyldig till något brott överhuvudtaget och att han därför ska frias. Enköpingsflickan har hittills inte överklagat.

Niklas Weimer

Niklas.Weimer@unt.se

Försökte involvera minderåriga i morduppdrag

UPPSALA

En 22-årig man fick i uppdrag att mörda – och accepterade. Sen uppmanade han minderåriga att delta. Nu döms han och utvisas ur Sverige.

Mordplanerna upptäcktes efter att polisen beslagt tagit 22-åringens mobiltelefon. Det var efter att han stoppats i en fordonskontroll som misstankar om att telefonen kunde vara av betydelse för en annan utredning uppkommer. I krypterade chattar hittades däremot något ännu mer intressant för polisen – planer på ett mord.

Den man vars liv planerades att berövas hade lämnat Uppsala och efter att han fått

kännedom om att hot riktats mot honom valde han att förlänga sitt besök, enligt förundersökningen. 22-åringen, som skulle få betalt för morduppdraget, försökte även rekrytera två unga personer till att delta. En av dessa är under 15 år.

"Hundra lax, äru på vi kör", stod det i ett meddelande. "Kan du lösa bil elr elscoter", i ett annat. Även bilder på vapen hittades i kameraalbumet.

I telefonen hittade bilder på mannen där han täckt ansiktet med en räv-emoji.

FOTO: POLISEN

Den 22-åriga mannen försökte rekrytera två unga personer, varav en under 15 år.

FOTO: POLISEN

– Då uppkommer misstankar om att han har planerat och stämplat ett mord på en annan person, sade åklagare Thomas Forsberg till UNT när mannen åtalades i slutet av

november.

Nu döms 22-åringen för stämpling till mord, rattfylleri, olovlig körning och två fall av ringa narkotikabrott. Påföljden blir fängelse i 4 år.

Efter avtjänat straff ska han utvisas ur Sverige och tillåts inte återvända.

Moa Dahlén

Moa.Dahlen@unt.se

Lena Thorén, vice distriktsordförande för HRF i Uppsala län, är starkt kritisk till den föreslagna modellen för att få hit fler hörselkliniker.

FOTO: PRIVAT

Starka protester från hörselskadade

UPPSALA LÄN
Hörselskadade upprörs över ett nytt förslag till finansieringsmodell av hörselhjälpmedel. "Patienterna får betala för vården", säger Lena Thorén från Hörselskadades riksförbund. "Det minskar köerna", säger Björn-Owe Björk (KD).

På torsdagen ska vårdstyrelsen besluta om en ny ersättningsmodell för hjälpmedel till personer med nedsatt hörsel. Förutom en generell ersättning för utprovning av hörapparater får hörselpatienterna dessutom med

sig en "hjälpmedelscheck". Denna kan användas som delfinansiering för att köpa en hörapparat.

Förslaget har väckt upprörda känslor från Hörselskadades riksförbund, HRF.

– Det här är fruktansvärt. Det finns inget positivt för de hörselskadade över huvud taget med den här modellen, säger Lena Thorén, vice distriktsordförande i HRF, Uppsala län.

Hon menar att hörselklinikerna som arbetar enligt checkmodellen i Stockholm och Skåne, där den har tillämpats, i första hand försöker marknadsföra sina egna

modeller. Dessutom anser hon att informationen är dålig eller obefintlig om att man kan få en hörapparat mycket billigare via det upphandlade sortimentet. I praktiken innebär det att patienterna får betala för att locka fler kliniker att etablera sig, menar hon.

– Många tror att de måste köpa sin hörapparat. Och det kan kosta mellan 10 000 och 30 000 kronor. Att korta köerna måste man kunna göra på andra sätt, säger Lena Thorén.

Björn-Owe Björk (KD), vårdstyrelsens ordförande, säger att förslaget är ett sätt

att komma till rätta med de långa köerna.

– Skåne och Stockholm är de regioner som har bäst tillgänglighet. Då fattar vi ett inriktningsbeslut om att införa en liknande modell här. Det ska utredas under våren.

Hur ser du på kritiken från de hörselskadade att patienterna får betala för att lösa tillgängligheten?

– Patienterna får inte betala. Det vi gör är att vi öppnar för att införa hörselcheckar som de kan använda om de vill. Modellen har också vissa baksidor som vi givetvis kommer att hantera, bland annat med bättre informa-

tion till patienterna, säger Björn-Owe Björk.

Audika är en aktör som nyligen sagt upp avtalen om två kliniker i Uppsala län. Enligt Ezgi Eriksson, klinikansvarig på Audika, beror det på bristande lönsamhet.

– Den ersättning vi har fått har inte täckt våra kostnader och verksamheten har gått med förlust. Vi ser positivt på en modell med hjälpmedelscheck, men det viktigaste är att vi får långsiktiga förutsättningar med tillräckligt höga ersättningar som täcker kostnaderna, säger Ezgi Eriksson.

Johan Heimer

Organisationsrapport

Föreningsutveckling 2023

HRF har i nuläget 157 föreningar, 136 aktiva och 21 vilande.

Stöd till distrikt och föreningar

HRF Örkelljunga har årsmöte den 24 februari och är på väg att bli vilande/upplöst. Förbundet har hjälpt till med sammankallade till årsmötet och gett tips och råd vad föreningen kan göra för att fortsätta vara aktiv. Föreningen gör ett sista försök på årsmötet att engagera fler i styrelsearbetet.

HRF Arboga är på väg att bli vilande då det inte finns någon beslutsmässig styrelse i nuläget. Förbundet deltog på HRF Arbogas medlemmöte den 5 december för att prata om vikten av en aktiv HRF-förening i kommunen.

HRF Sölvesborg är på väg att bli vilande/upplöst. Förbundet har varit i kontakt med föreningen för att stötta.

Samtalskonceptet "Bli vän med dina hörapparater"

Den 6 februari genomfördes webinarier "Bli vän med dina hörapparater – nytt koncept för samtalsträffar" i syfte att inspirera fler föreningar att utveckla sin föreningsverksamhet med detta upplägg. Webinarier gav en introduktion i samtalskonceptet och några föreningar som har genomfört konceptet delade med sig av sina erfarenheter och råd. Det deltog cirka 25 personer.

Utbildningar för samtalsledare har i nuläget genomförts i HRF Värmland och Stockholms län med sex deltagare. Den 12 februari genomförs den i Uppsala län med cirka 12 deltagare. Utbildningen innehåller information om samtalskonceptet, tips och råd till samtalsledare, reflektionsövningar kring hörselstrategier samt diskussioner om samtalsledarens roll och hur föreningen kan nå fler med erbjudandet.

Hörselsmarta webinarier

Under våren kommer vi att erbjuda ett antal webinarier i syfte att locka fler hörselskadade att bli medlem i HRF samt stärka HRF:s medlemserbjudande. Programmet finns på hrf.se under "Engagera dig/Föredrag och utbildningar" och består av följande webinarier:

- *Hörselskadade i arbetslivet – utmaningar, rättigheter och möjligheter*, den 8 februari (ca 130 anmälda i nuläget)
- *Tips och tricks för arbetslivet*, den 14 mars (ca 80 anmälda i nuläget)

- *Bli vän med dina hörapparater*, den 4 april (ca 110 anmälda i nuläget)
- *Aktiv fritid med hörselnedsättning*, den 18 april (ca 60 anmälda i nuläget)

Webbinarierna marknadsförs bland annat till hörselvårdschefer, kontaktpersoner på Arbetsförmedlingen, annonser i sociala medier samt annonsplatser i PRO:s samt Hem & Hyras nyhetsbrev, förutom HRFs kanaler.

Efter genomförd webinarium kommer deltagarna som inte är medlemmar få ett erbjudande om tre månader på köpet om de blir medlemmar nu samt rabatt på hörteknik. Uppskattningsvis är 10-20 % av de anmälda deltagarna inte medlemmar.

Varje webinarium följs upp av en enkät för att utvärdera upplägg och innehåll samt önskemål om tema för kommande webinarier.

HRFs förbundskurs 2023/2024

Under 2024 har det genomförts följande delmoment i förbundskursen:

- *Om HRFs prioriterade områden – Tillsammans växer vi*, den 18 januari, digital träff
- *Hörseltillgänglighet och – strategier*, den 26 januari, fysisk träff
- *Påverkansarbete – i praktik och teori*, den 27 januari, fysisk träff
- *Opinionsbildning – i praktik och teori*, den 27 januari, fysisk träff
- *Att leda, engagera och motivera*, den 28 januari, fysisk träff

Deltagarna kommer att samlas igen den 29 februari för en digital uppföljningsträff. Syftet med uppföljningsträffen är att fördjupa sig i någon fråga utifrån deltagarnas önskemål samt ge möjlighet att ses igen efter en intensiv fysisk träff för att fördjupa kontakter.

Utvärderingen kommer att ske efter den 29 februari i form av enkät, men även genom fördjupande intervju med någon deltagare.

Ledarskapsutbildningen "Hörselsmarta ledare"

Ledarskapsutbildningen "Hörselsmarta ledare" genomförs den 13–14 april 2024 i samarbete mellan UH och HRF och med bidragsfinansiering av Stiftelsen Konung Gustav V:s 90-årsfond.

Utbildningen vänder sig till unga hörselskadade i åldersgruppen 15–30 år som vill utveckla sitt ledarskap och vad det innebär att vara en hörselsmart ledare. Information har gått ut via uh.se, hrf.se och diverse nyhetsbrev. Sista anmälningdag är den 3 mars.

Projekt "Digitalisering där vi hör till"

- Projektet har haft sitt första styrgruppsmöte som tog beslut om projektplanen samt att lägga kommande utbildningar på hrf.se i stället för på en extern plattform.
- Projektgruppen har utarbetat en modell som ska förfinas något efter de sista testerna. Modellen bygger på de fem nyckelord som finns i projektansökan: samordning, facilitering, spelregler, kommunikation och teknik.
- Flera olika former av hybrida format har testats av projektgruppen och vi kommer inom kort efter ytterligare test att kunna dra slutgiltiga slutsatser.
- Efter godkännande från Arvsfonden har projektgruppen välkomnat ombord en ny samarbetspart i projektet, Södertörns folkhögskola vilka utbildar skrivtolkar. Naturligtvis kommer tolkanvändare av TSS-, teckenspråks- och skrivtolkning att kunna bidra med sina erfarenheter.
- Styrgruppen kommer att ha nästa möte den 18 mars.

Medlemsutvecklingen 2023

Totala medlemsantalet 2023 är **20 023** som är utspridda på 157 föreningar, medelåldern är 74 år.

Under 2023 har vi registrerat **2 336** nya medlemmar, fler än förra året. Medlemsantalet har endast sjunkit med 154 medlemmar vilket är lägre än förra året som var på 492 medlemmar.

Av årets avregistreringar (2 512) har:

- 35 % inte betalat
- 22 % avlidit
- 43 % övriga anledningar

2022

- avregistrerade 2290
- nyregistrerade 1780

2023

- avregistrerades 2512
- nyregistrerade 2336

Betalsätt har förändrats genom åren till följande:

- 15 190 betalar via OCR/faktura (77,86%)
- 4 674 betalar via autogiro (23,34%)
- 159 betalar via E-postfaktura (0,79%)

Största tapp i år var vid början på året, sedan kommer maj månad då vi avregistrerar medlemmar som fortfarande har startperioden i januari och ej betalt påminnelserna. Tappet var ungefär likvärdig föregående år för mars månad vilket man ser tydligt i statistiken. Varför den är i maj är för att vi påminde en tredje gång samt att vi aviserar alla som hade slutperiod 2022-12-31 i början av januari.

Vi får in flest nya medlemmar via Webben och en del väljer att betala via autogiro. Oktober är fortfarande vår starkaste månad, mestadels pga. Hörselveckan som sätter fart på nyregistreringarna. Det här året har vi även testat att erbjuda 3 månader på köpet i samband med hörselveckan. Vi har även testat att ringa tidigare registrerade medlemmar och erbjudit medlemskap med lyckat resultat.

Man kan se att det har varit ett ännu stadigare inflöde av nya medlemmar än föregående år. Våra insatser har gett resultat men vi behöver trumfa avregistreringarna med ännu fler nya medlemmar för att vända och gå plus. I år var vi nära och det hade behövts 155 till för att gå plus. Dock var vi mycket närmare än föregående år.

Liten förändring mot föregående år är att i år har vi förverkligat ett samarbete med UH där vi får in medlemmar via UH som väljer att också få ett gratis medlemskap i HRF.

Policy för tidningen Auris

Om Auris

Tidningen Auris ägs och ges ut av Hörselskadades Riksförbund (HRF), en ideell, partipolitiskt och religiöst obunden organisation.

Auris publiceras som papperstidning och e-tidning, för HRFs medlemmar och prenumeranter. Ett urval av artiklar publiceras på webben och är öppna för allmänheten. Dessa delas framför allt via periodiserade nyhetsbrev samt sociala medier.

Tidningen erbjuder annonsutrymme i både pappers- och e-tidningen samt på webben och i nyhetsbrev.

Publicistisk idé och syfte

Auris är tidningen för alla hörselskadade. Det innebär att Auris prioriterade läsekrets är personer med olika grader av hörselnedsättning, tinnitus, ljudöverkänslighet och Menières sjukdom, samt föräldrar och andra närstående – både HRFs medlemmar och andra. Auris är även en viktig källa till nyheter och fördjupning för yrkesgrupper inom hörselområdet samt för andra med intresse för hörselskadades frågor

Auris är ”den hörselsmarta tidningen”. Det betyder att Auris förmedlar nyheter, upplysning, fördjupande reportage och debatt med utgångspunkt i den hörselskadade människans verklighet. Tidningen sätter fokus på hörselskadades berättelser, villkor, utmaningar och möjligheter samt bevakar samhällsutveckling, forskning, politik och aktuell debatt ur hörselskadades perspektiv.

Tidningens ställning

Auris redaktion ska bedriva ett självständigt, journalistiskt arbete, inom ramen för HRFs förbundskansli. Tidningens medarbetare är journalister som utför i huvudsak journalistiska arbetsuppgifter.

HRFs förbundsstyrelse utser ansvarig utgivare för tidningen Auris. Förbundsstyrelsen beslutar även om tidningens budget samt periodicitet (utgivningsfrekvens).

Generalsekreteraren, förbundskansliets högsta chef, anställer redaktör för Auris.

Ansvarig utgivare är den som ytterst avgör vad som ska stå i Auris. Ansvarig utgivare kontrollerar innehållet i tidningen före utgivning, för att säkerställa att inget av innehållet bryter mot gällande lagar, denna policy eller HRFs värdegrund. Utgivaren har rätt att stoppa en artikel som hen bedömer vara olämplig eller lagstridig. Ansvarig utgivare tar del av innehållet i varje nummer i god tid före publicering.

Redaktören leder tidningens dagliga arbete, inklusive planering, nyhetsvärdering, annonsbedömning och praktisk tidningsproduktion, samt ansvarar för att arbetet genomförs i enlighet med denna policy. Redaktören gör detta inom givna budgetramar, i dialog med närmaste chef.

Redaktionen är en självständig del av förbundskansliet och ingår i den enhet/personalgrupp som beslutas av generalsekreteraren.

Redaktionella principer

Auris redaktion arbetar i enlighet med journalistiska principer om nyhetsvärdering, saklighet och allmänintresse, med respekt för pressens publicitetsregler. Redaktionen bevakar även frågor som rör HRF utifrån ovanstående journalistiska principer.

Det redaktionella innehållet i Auris ska stå i samklang med HRFs värdegrund och HRFs stadgade ändamål: ”att tillvarata hörselskadades intressen samt värna våra mänskliga rättigheter genom att hävda vår rätt till delaktighet och jämlikhet på alla områden”.

Redaktionen slår vakt om tidningens trovärdighet och integritet. Auris ser till att det är lätt att skilja på redaktionellt material och reklambudskap samt följer Svenska Journalistförbundets rekommendationer angående textreklam.

Publicering av annonser

Auris tillämpar sedvanlig pressetisk bedömning av annonser före publicering. Ansvarig utgivare avgör om en annons ska införas eller inte.

Tidningen ska inte publicera annonser för produkter som står i strid med HRFs värdegrund, som kan anses vara vilseledande eller som av ansvarig utgivare bedöms vara olämpliga av annat skäl. Att produkter/tjänster marknadsförs på betald annonsplats i Auris innebär inte att Hörselskadades Riksförbund rekommenderar varan.

Auris tillämpar Tidningsutgivarnas normer för annonsering och allmänna affärsvillkor samt rekommendationer för reklamidentifiering.

Auris tar inte in annonser för insamlingar utanför förbundets verksamhet.

Annonser för produkter och tjänster utanför HRF får i varje nummer utgöra maximalt 30 procent av sidantalet.

Tillgänglighet

Auris eftersträvar hög grad av tillgänglighet. Tidningen ska ha ett lättillgängligt språk och en utformning som ger god läsbarhet. Tidningen ges även ut som e-tidning samt taltidning eller motsvarande.

Auris webbsidor ska uppfylla högt ställda tillgänglighetskrav. Filmklipp och ljudfiler ska alltid återges i text. Bilder ska i möjligaste mån förses med syntolkning.

Miljöhänsyn och socialt ansvar

Auris trycks på miljömärkt papper. HRF ska i möjligaste mån säkerställa att de tryckerier som anlitas för tryckning av tidningen visar socialt ansvar och uppfyller svensk lagstiftning om arbetsvillkor.

2024 FS 1 protokoll med bilagor

Slutgiltig revideringsrapport

2024-04-17

Skapad:	2024-04-16
Av:	Nina AW (naw@hrf.se)
Status:	Signerat
Transaktions-ID:	CBJCHBCAABAA5k_Lj6fpzgA2OWaydSFupmUdD9qDvUgy

”2024 FS 1 protokoll med bilagor” – historik

- Dokumentet skapades av Nina AW (naw@hrf.se)
2024-04-16 - 13:22:23 GMT – IP-adress: 195.58.97.190
- Dokumentet skickades med e-post till Nina AW (naw@hrf.se) för signering
2024-04-16 - 13:23:35 GMT
- Dokumentet skickades med e-post till ulf.olsson@hrf.se för signering
2024-04-16 - 13:23:36 GMT
- Dokumentet skickades med e-post till susanna.ahlstrom@hrf.se för signering
2024-04-16 - 13:23:36 GMT
- Dokumentet har e-signerats av Nina AW (naw@hrf.se)
Signaturdatum: 2024-04-16 - 13:23:49 GMT – Tidskälla: server – IP-adress: 195.58.97.190
- E-postmeddelandet har visats av susanna.ahlstrom@hrf.se
2024-04-16 - 18:17:45 GMT – IP-adress: 104.47.12.254
- Signerare susanna.ahlstrom@hrf.se angav namnet Susanna Ahlström vid signering
2024-04-16 - 18:18:39 GMT – IP-adress: 90.231.234.113
- Dokumentet har e-signerats av Susanna Ahlström (susanna.ahlstrom@hrf.se)
Signaturdatum: 2024-04-16 - 18:18:41 GMT – Tidskälla: server – IP-adress: 90.231.234.113
- E-postmeddelandet har visats av ulf.olsson@hrf.se
2024-04-17 - 09:16:13 GMT – IP-adress: 104.47.14.254
- Signerare ulf.olsson@hrf.se angav namnet Ulf Olsson vid signering
2024-04-17 - 09:24:57 GMT – IP-adress: 195.58.97.190
- Dokumentet har e-signerats av Ulf Olsson (ulf.olsson@hrf.se)
Signaturdatum: 2024-04-17 - 09:24:59 GMT – Tidskälla: server – IP-adress: 195.58.97.190

✓ Avtal har slutförts.

2024-04-17 - 09:24:59 GMT